

กสม. ๒

รายงานผลการตรวจสอบ

การละเมิดสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

วันที่ ๒๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๘

รายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๑๐๗/๒๕๖๘

เรื่อง สิทธิในกระบวนการยุติธรรมอันเกี่ยวเนื่องกับสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย กรณีร้องเรียนว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานีตำรวจภูธรสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด เข้าตรวจค้นเคหสถานและจับกุมโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

ผู้ร้อง

ที่ ๑

ที่ ๒

ผู้ถูกร้อง

เจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานีตำรวจภูธรสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

๑. ความเป็นมา

ผู้ร้องทั้งสองร้องเรียนทางไปรษณีย์ ตามคำร้องที่ ๑๒/๒๕๖๗ ลงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ ว่า เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๖ เจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานีตำรวจภูธรสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด (ผู้ถูกร้อง) ๑๑ นาย ได้เข้าตรวจค้นโรงงานแปรรูปไส้เดือนตากแห้งของผู้ร้องทั้งสอง [REDACTED] อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด และจับกุมผู้ร้องทั้งสองไปยังสถานีตำรวจภูธรสุวรรณภูมิ โดยไม่แสดงหมายค้นและหมายจับ และไม่แจ้งข้อกล่าวหาให้ทราบ อีกทั้งแสดงกิริยาหยาบคายและพูดจาข่มขู่ผู้ร้องทั้งสองระหว่างที่ถูกควบคุมตัว นอกจากนี้ การตรวจค้นของผู้ถูกร้อง ทำให้ทรัพย์สินของผู้ร้องทั้งสองเสียหาย อีกทั้งได้ยึดทรัพย์สินไว้ด้วย อาทิ สมุดบัญชีเงินฝากธนาคาร และกุญแจโกดังสินค้า พร้อมทั้งข่มขู่บังคับให้ผู้ร้องทั้งสองลงลายมือชื่อในเอกสาร ผู้ร้องทั้งสองเห็นว่า ผู้ถูกร้องใช้อำนาจโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ผู้ร้องทั้งสองได้รับความเดือดร้อนเสียหาย จึงขอให้ตรวจสอบ

๒. การตรวจสอบ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยพิจารณาจากการชี้แจงข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๒.๑ รายการเอกสาร พยานหลักฐานจากการตรวจสอบ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

๒.๑.๑ คลิปวิดีโอบันทึกเหตุการณ์ที่ผู้ถูกร้องเข้าตรวจค้นโรงงานของผู้ร้องทั้งสอง เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๖

๒.๑.๒ หนังสือสถานีตำรวจภูธรสุวรรณภูมิ ที่ ตช ๐๐๑๙(รอ).๙๖ /๗๕๐ ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๗ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พร้อมเอกสารประกอบ ดังนี้

๑) สำเนาบันทึกข้อความงานสืบสวน สถานีตำรวจภูธรสุวรรณภูมิ (ไม่ระบุเลขที่) ลงวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๗ เรื่อง รายงานสืบสวนคดีฉ้อโกง (ซื้อขายไส้เดือน)

๒) สำเนาบันทึกข้อความ กองกำกับการสืบสวน ตำรวจภูธรจังหวัดร้อยเอ็ด ที่ ๐๐๑๙(รอ).๙๒/๑๙๗ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๗ เสนอรายงานผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงของคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง ██████████ ลงวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๗ กรณีผู้ร้องทั้งสองร้องเรียนขอให้ดำเนินการทางวินัยกับเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวน สถานีตำรวจภูธรสุวรรณภูมิ

๒.๑.๓ บันทึกถ้อยคำของ ██████████ ผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรสุวรรณภูมิ และ ██████████ รองผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรสุวรรณภูมิ ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๗ พร้อมเอกสารประกอบ ดังนี้

๑) สำเนารายงานประจำวันเกี่ยวกับคดี สถานีตำรวจภูธรสุวรรณภูมิ ██████████ ลงวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๖

๒) สำเนาบันทึกการตรวจค้นและอายัด งานสืบสวน สถานีตำรวจภูธรสุวรรณภูมิ ลงวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๖

๓) สำเนาบันทึกข้อความงานสืบสวน สถานีตำรวจภูธรสุวรรณภูมิ (ไม่ระบุเลขที่) ลงวันที่ ๘ วันที่ ๑๕ และวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๗ เรื่อง รายงานสืบสวนคดีฉ้อโกง (ซื้อขายไส้เดือน)

๔) สำเนาหนังสือของผู้ร้องที่ ๑ ลงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๗ ถึงผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรสุวรรณภูมิ ขอให้คืนกุญแจโกดังสินค้าและแจ้งขอให้ยกเลิกการอายัดบัญชี

๕) สำเนาหนังสือสถานีตำรวจภูธรสุวรรณภูมิ ที่ ตช ๐๐๑๙(รอ).๙๖/๓๔๘ ลงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๗ ถึงผู้ร้องทั้งสอง

๖) สำเนาคำสั่งศาลจังหวัดร้อยเอ็ด คดีหมายเลขแดงที่ ██████████ ลงวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๗

๗) สำเนาหนังสือสถานีตำรวจภูธรสุวรรณภูมิ ที่ ตช ๐๐๑๙(รอ).๙๖/๓๔๘ ลงวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๗ ถึงผู้ร้องทั้งสอง

๒.๑.๔ หนังสือตำราจรรยาบรรณจังหวัดร้อยเอ็ด ที่ ตช ๐๐๑๙ (รจ).๙๑๗/๗๕๙๑ ลงวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๗ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๕ หนังสือสถานีตำรวจภูธรสุวรรณภูมิ ที่ ตช ๐๐๑๙ (รจ).๙๖/๓๓๑๒ ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๗ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๖ บันทึกถ้อยคำทางโทรศัพท์ของ [REDACTED] ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ลงวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๖๘

๒.๒ ข้อเท็จจริงจากการตรวจสอบ

๒.๒.๑ ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ร้อง

ปรากฏตามความเป็นมาข้อ ๑ และผู้ร้องที่ ๑ ให้ข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า

๑) เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๖ ผู้ถูกร้องร่วมกันจับกุมและควบคุมตัวผู้ร้องทั้งสอง บังคับให้ขึ้นรถยนต์โดยไม่แจ้งข้อกล่าวหาและไม่แจ้งรายละเอียดว่าจะนำตัวไปที่ใด อีกทั้งข่มขู่บังคับว่าจะใช้กำลังประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย หากผู้ร้องทั้งสองไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ถูกร้อง

๒) ผู้ถูกร้องข่มขู่บังคับให้ผู้ร้องทั้งสองพาเข้าไปตรวจค้นสถานที่ซึ่งอยู่ในความครอบครองของผู้ร้องทั้งสอง ประกอบด้วย (๑) สำนักงาน [REDACTED] อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด (๒) บ้านพักคนงาน [REDACTED] อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด (๓) โรงงานรีดไส้เดือนตากแห้ง [REDACTED] อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด และ (๔) โกดังสินค้า [REDACTED] อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด รวมถึงตรวจค้นรถยนต์ของผู้ร้องทั้งสอง

๓) ผู้ถูกร้องบังคับให้ผู้ร้องทั้งสองลงชื่อในเอกสารบันทึกการตรวจยึดพร้อมกับยึดกุญแจโกดังสินค้า และสมุดบัญชีเงินฝาก รวม ๖ เล่ม

๒.๒.๒ ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ถูกร้อง

สถานีตำรวจภูธรสุวรรณภูมิซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดของผู้ถูกร้อง ชี้แจงว่า

๑) เมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๖ มีผู้เสียหายชาวจีนแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนให้ดำเนินคดีกับผู้ร้องทั้งสองและ [REDACTED] ในข้อหาร่วมกันฉ้อโกง ซึ่งจากการสืบสวนทราบว่า [REDACTED] เป็นผู้ติดต่อกับผู้เสียหายและร่วมกับผู้ร้องทั้งสองจัดหาไส้เดือนให้แก่ผู้เสียหาย โดยผู้ร้องที่ ๑ เป็นเจ้าของบัญชีเงินฝากที่รับโอนเงินจากผู้เสียหาย มี [REDACTED] เป็นพนักงานสอบสวนเจ้าของสำนวนคดี แต่เนื่องจากคดีมีความซับซ้อนและเกี่ยวข้องกับคนต่างชาติ ฝ่ายสืบสวนต้องประสานและวางแผนการสืบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวนและผู้เสียหายอย่างใกล้ชิด [REDACTED] รองผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรสุวรรณภูมิ จึงออกสืบสวนกรณีดังกล่าว

๒) จากการสืบสวนทราบว่า เครือข่ายการซื้อขายไส้เดือนจะนำบุคคลต่างด้าวมาเป็นแรงงานด้วย จึงแจ้งให้ชุดสืบสวนหาข่าวอีกช่องทางหนึ่ง และเมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๖ มีผู้แจ้งเหตุทะเลาะวิวาทและขอให้เจ้าหน้าที่ตำรวจชุดสืบสวนช่วยเหลือนำสิ่งของออกจากห้องพักภายในโรงงานของผู้ร้องที่ ๑ [REDACTED] (ผู้ถูกร้อง) จึงไปช่วยเหลือ ระหว่างนั้นผู้ถูกร้องพบแรงงานต่างด้าวกลุ่มหนึ่งกำลังตากไส้เดือนอยู่ที่ลานตากด้านหลังห้องพัก ทราบว่ารับจ้างตากไส้เดือนให้แก่ผู้ร้องที่ ๑ โดยได้เก็บหนังสือเดินทางของคนกลุ่มนี้ไว้ด้วย ผู้ถูกร้องจึงพาแรงงานทั้งหมดไปยังที่ทำการฝ่ายสืบสวนและประสานให้ผู้ร้องที่ ๑ นำหนังสือเดินทางของแรงงานทั้งหมดมาเป็นที่สถานีตำรวจภูธรสุวรรณภูมิ ซึ่งต่อมาผู้ร้องที่ ๑ แสดงตนเป็นนายจ้างและเจ้าของสถานที่ตากไส้เดือนดังกล่าว เมื่อพนักงานสอบสวนพบผู้ร้องที่ ๑ จึงทราบว่าเป็นหนึ่งในผู้ต้องหาในความผิดฐานฉ้อโกง จากการสอบถาม ผู้ร้องที่ ๑ ยอมรับว่าทำธุรกิจรับซื้อไส้เดือนมาคัด รีด และตากแห้งแล้วส่งให้ผู้เสียหาย อีกทั้งพนักงานสอบสวนเห็นว่าพฤติการณ์ของผู้ร้องที่ ๑ ที่ยึดถือหนังสือเดินทางของแรงงานต่างด้าวไว้ เสี่ยงต่อการที่แรงงานจะถูกบังคับขู่เข็ญ อันอาจมีลักษณะเป็นการค้ามนุษย์ จึงต้องตรวจสอบการเข้ามาในประเทศไทยของแรงงานต่างด้าว และการดำเนินธุรกิจไส้เดือนตากแห้งของผู้ร้องที่ ๑ ว่าถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ และเกี่ยวข้องกับคดีที่มีการร้องทุกข์ไว้หรือไม่ อย่างไร ซึ่งหลังจากผู้ร้องที่ ๑ นำเอกสารมาแสดงและตรวจสอบข้อมูลแล้วพบว่า เป็นไปตามกฎหมาย จึงคืนเอกสารที่เกี่ยวข้องให้กับแรงงานต่างด้าวทุกคน พร้อมกำชับให้เก็บเอกสารดังกล่าวไว้กับตัวตลอดเวลา เพื่อประโยชน์ต่อการเรียกตรวจของเจ้าพนักงาน ทั้งนี้ แรงงานต่างด้าวไม่ใช่ผู้ต้องหาหรือผู้ถูกควบคุมตามกฎหมาย เป็นเพียงพยานที่ต้องมาให้ถ้อยคำเกี่ยวกับการทำงานว่าถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ และได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายแรงงาน เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงไม่ได้บันทึกภาพเหตุการณ์ขณะนั้นไว้

๓) ผู้ร้องที่ ๑ ได้พาผู้ถูกร้องไปนำชี้สถานที่ตากไส้เดือนด้านหลังห้องพักแรงงานต่างด้าว และไปตรวจสอบสถานที่รีดไส้เดือนในพื้นที่อำเภอสุวรรณภูมิและโกดังเก็บไส้เดือนแห้งในพื้นที่อำเภอเกษตรวิสัย โดยผู้ร้องที่ ๑ ให้ข้อมูลว่าเป็นผู้จัดหาไส้เดือนและส่งมอบให้ผู้เสียหาย เมื่อส่งมอบเสร็จแล้วจึงมีการจ่ายเงิน ต่อมาผู้ร้องที่ ๑ พาผู้ถูกร้องไปพบผู้ร้องที่ ๒ ที่บ้านของผู้ร้องที่ ๒ เพื่อนำกุญแจไปเปิดโกดัง โดยผู้ถูกร้องไม่ได้บังคับ ขู่เข็ญ หรือกระทำความผิดด้วยประการใด

๔) จากการตรวจสอบภายในโกดังพบว่า มีกระสอบบรรจุไส้เดือนแห้ง ซึ่งผู้ถูกร้องเชื่อว่าเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดที่ผู้เสียหายร้องทุกข์ไว้ จึงแจ้งผู้ร้องที่ ๑ ถึงความจำเป็นต้องอายัดเพื่อตรวจสอบ โดยผู้ถูกร้องได้ทำบันทึกการตรวจยึดไว้เป็นหลักฐาน นอกจากนี้ ยังได้ยึดสมุดบัญชีเงินฝากของผู้ร้องที่ ๑ และของบิดา มารดาของผู้ร้องที่ ๑ รวม ๖ เล่ม โทรศัพท์มือถือพร้อมซิมการ์ด ๒ เครื่อง ตัวเครื่องบิน ๑ ใบ พร้อมหนังสือเดินทางของผู้ร้องที่ ๒ โดยผู้ร้องที่ ๑ ยินยอมให้เข้าถึงข้อมูลในโทรศัพท์มือถือได้ นอกจากนี้ ผู้ถูกร้องยังได้อธิบายให้ผู้ร้องที่ ๑ ทราบถึงความจำเป็นที่ต้อง

ชี้แจงรายรับรายจ่าย ซึ่งผู้ร้องที่ ๑ ลงลายมือชื่อในเอกสารให้ความยินยอมด้วยความเต็มใจ และลงบันทึกประจำวันไว้เป็นหลักฐาน โดยต่อมาได้คืนทรัพย์สินที่ยึดไว้ทั้งหมดแก่เจ้าของทรัพย์สินแล้ว

๕) เนื่องจากผู้ร้องทั้งสองถูกแจ้งความดำเนินคดีในความผิดฐานร่วมกันฉ้อโกงซึ่งเป็นความผิดอันยอมความได้ ผู้ถูกร้องจึงเชิญทั้งสองฝ่ายมาไกล่เกลี่ยข้อพิพาทที่สถานีตำรวจภูธรสุวรรณภูมิ เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๖ แต่ทั้งสองฝ่ายตกลงกันไม่ได้ ผู้ถูกร้องจึงให้ทั้งสองฝ่ายกลับไปและได้คืนโทรศัพท์มือถือทั้งหมดให้ผู้ร้องที่ ๑ พร้อมกับแจ้งผู้ร้องทั้งสองว่า การดำเนินการต่อจากนี้จะเป็นขั้นตอนของพนักงานสอบสวน จากนั้นผู้ถูกร้องจึงได้จัดทำรายงานการสืบสวนเสนอผู้บังคับบัญชาตามขั้นตอนและส่งมอบให้พนักงานสอบสวนเพื่อประกอบสำนวนคดีต่อไป นอกจากนี้ผู้ถูกร้องยังได้รวบรวมพยานหลักฐานเพื่อดำเนินคดีกับผู้ร้องที่ ๑ ในข้อหาประกอบกิจการอันตราจากรณีทำสถานที่ตากและรีดไล่เดือนโดยไม่ได้ขออนุญาตด้วย

๖) ผู้ร้องทั้งสองได้ร้องเรียนว่าผู้ถูกร้องปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ข่มขู่ ตรวจจับโดยไม่มีหมายค้น และไม่ปฏิบัติตามกระบวนการยุติธรรม ซึ่งกรณีดังกล่าวตำรวจภูธรจังหวัดร้อยเอ็ดได้มีบันทึกข้อความ ที่ ๐๐๑๙(รอ).๙๑๗/๒๐๓ ลงวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๖๗ สั่งการให้ตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้ว

๗) คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงตามคำสั่งตำรวจภูธรจังหวัดร้อยเอ็ด ลงวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๗ ได้ตรวจสอบจากพยานบุคคล ๖ คน และพยานเอกสาร ๙ รายการ ได้แก่ ๑) สำเนาคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบฯ ๒) หนังสือเชิญพยานให้ปากคำประกอบการตรวจสอบข้อเท็จจริง ๓) รายงานชี้แจงในเรื่องที่ถูกกล่าวหา เอกสาร/รูปภาพที่เกี่ยวข้อง ๔) บันทึกคำให้การพยาน ๕) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน ๖) ภาพถ่ายประกอบการตรวจสอบข้อเท็จจริง ๗) สำเนาบันทึกประจำวัน ๓ ฉบับ ๘) สำเนาบันทึกตรวจค้นและอายัด และ ๙) สำเนาบันทึกการตรวจยึดโทรศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด และมีความเห็นว่า ไม่ปรากฏพยานหลักฐานอื่นที่จะสนับสนุนข้อกล่าวหาของฝ่ายผู้ร้อง จึงยังไม่มีมูลเพียงพอที่จะเสนอให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการทางวินัยกับผู้ถูกร้อง นอกจากนี้ สถานีตำรวจภูธรสุวรรณภูมิได้คืนไล่เดือนแห่งที่ตรวจยึดไว้ให้แก่ผู้ร้องทั้งสองแล้ว ตำรวจภูธรจังหวัดร้อยเอ็ดจึงให้ยุติเรื่อง

๒.๒.๓ การแสวงหาข้อเท็จจริงของพนักงานเจ้าหน้าที่

พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริง ณ จังหวัดร้อยเอ็ด เมื่อวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๗ สรุปได้ว่า

๑) เมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๗ ผู้ร้องทั้งสองได้ยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดร้อยเอ็ดเพื่อให้ผู้ถูกร้องคืนของกลางในคดีให้กับผู้เสียหาย ซึ่งต่อมาศาลจังหวัดร้อยเอ็ดมีคำสั่งอนุญาตให้คืนไล่เดือนตากแห่ง ๑๓๒ กระสอบ ให้กับผู้เสียหายแล้ว ตามคดีหมายเลขแดงที่ [REDACTED]

/๒) จากการ ...

๒) จากการตรวจสอบคลิปวิดีโอของผู้ร้องที่นำมามอบให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อเป็นหลักฐานประกอบการพิจารณา ความยาว ๓ นาที ๑๔ วินาที ปรากฏข้อมูลว่าผู้ร้องสอบถามข้อเท็จจริงจากผู้ร้องที่ ๑ เกี่ยวกับราคาซื้อ-ขายไส้เดือนตากแห้ง การลงทุน และค่าจ้างแรงงาน บริเวณหน้าโกดังสินค้าในตำบลเกษตรวิสัย ซึ่งไม่ปรากฏภาพเหตุการณ์ที่ผู้ร้องใช้วาจาข่มขู่หรือใช้ถ้อยคำที่ไม่สุภาพกับผู้ร้องที่ ๑

๓. ความเห็นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรณีตามคำร้องมีประเด็นที่ต้องพิจารณา ๔ ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ ๑ ผู้ร้องได้กระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนกรณีเข้าไปตรวจค้นเคหสถานของผู้ร้องทั้งสองหรือไม่

ประเด็นที่ ๒ ผู้ร้องได้กระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนกรณีควบคุมตัวแรงงานต่างด้าวและผู้ร้องที่ ๑ โดยไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้นुकคสุญหาย พ.ศ. ๒๕๖๕ หรือไม่

ประเด็นที่ ๓ ผู้ร้องได้กระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนในกรณีข่มขู่และบังคับว่าจะใช้กำลังทำร้ายร่างกายผู้ร้องทั้งสองหรือไม่

ประเด็นที่ ๔ ผู้ร้องได้กระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนในกรณียึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ร้องทั้งสองหรือไม่

โดยมีข้อพิจารณาดังนี้

๓.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๓๓ บัญญัติไว้ว่า บุคคลย่อมมีเสรีภาพในเคหสถาน การเข้าไปในเคหสถานโดยปราศจากความยินยอมของผู้ครอบครองหรือการค้นเคหสถานหรือที่รโหฐานจะกระทำมิได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาลหรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๙๒^๑ วางหลักไว้ว่า

/ห้ามมิให้...

^๑ มาตรา ๙๒ ห้ามมิให้ค้นในที่รโหฐานโดยไม่มีหมายค้นหรือคำสั่งของศาล เว้นแต่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเป็นผู้ค้น และในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) เมื่อมีเสียงร้องให้ช่วยมาจากข้างในที่รโหฐาน หรือมีเสียงหรือพฤติกรรมอื่นใดอันแสดงได้ว่ามีเหตุร้ายเกิดขึ้นในที่รโหฐานนั้น

(๒) เมื่อปรากฏความผิดซึ่งหน้ากำลังกระทำลงในที่รโหฐาน

(๓) เมื่อบุคคลที่ได้กระทำความผิดซึ่งหน้า ขณะที่ถูกไล่จับหนีเข้าไปหรือมีเหตุอันแน่นแฟ้นควรสงสัยว่าได้เข้าไปซุกซ่อนตัวอยู่ในที่รโหฐานนั้น

(๔) เมื่อมีพยานหลักฐานตามสมควรว่าสิ่งของที่มีไว้เป็นความผิดหรือได้มาโดยการกระทำความผิดหรือได้ใช้หรือมีไว้เพื่อจะใช้ในการกระทำความผิด หรืออาจเป็นพยานหลักฐานพิสูจน์การกระทำความผิดได้ซ่อนหรืออยู่ในนั้น ประกอบทั้งต้องมีเหตุอันควรเชื่อว่าการเนิ่นช้ากว่าจะเอาหมายค้นมาได้สิ่งของนั้นจะถูกโยกย้ายหรือทำลายเสียก่อน

(๕) เมื่อที่รโหฐานนั้นผู้จะต้องถูกจับเป็นเจ้าบ้าน และการจับนั้นมีหมายจับหรือจับตามมาตรา ๗๘

ห้ามมิให้ค้นในที่อยู่อาศัยโดยไม่มีหมายค้นหรือคำสั่งของศาล เว้นแต่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเป็นผู้ค้นและตามเงื่อนไขที่กำหนด ส่วนกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights: ICCPR) ข้อ ๑๗ ให้การรับรองไว้สอดคล้องกันว่า บุคคลจะถูกแทรกแซงความเป็นส่วนตัว ครอบครัว เคหสถาน หรือการติดต่อสื่อสารมิได้ และมีสิทธิตามกฎหมายที่จะได้รับการคุ้มครองเช่นว่านั้น

๓.๒ สำหรับการสืบสวนของเจ้าหน้าที่นั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๑๐) บัญญัติว่า “การสืบสวน” หมายความว่า การแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานซึ่งพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจได้ปฏิบัติไปตามอำนาจและหน้าที่ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน และเพื่อที่จะทราบรายละเอียดแห่งความผิด และมาตรา ๒ (๑๖) “พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ” หมายความว่า เจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้อำนาจและหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ให้รวมทั้งพืคดี เจ้าพนักงานกรมสรรพสามิต กรมศุลกากร กรมเจ้าท่า พนักงานตรวจคนเข้าเมือง และเจ้าพนักงานอื่น ๆ ในเมื่อทำการอันเกี่ยวกับการจับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมาย ซึ่งตนมีหน้าที่ต้องจับกุมหรือปราบปราม โดยในส่วนของที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบการทำงานของคนต่างด้าวนั้น พระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๘^๒ วางหลักให้เจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นสัญญาบัตรเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย และมีอำนาจเข้าไปตรวจสอบยังสถานประกอบกิจการที่นำคนต่างด้าวเข้ามาในประเทศไทย หรือรับคนต่างด้าวเข้ามาทำงาน

/๓.๓ ประเด็นที่ ...

การใช้อำนาจตาม (๔) ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจผู้ค้นส่งมอบสำเนาบันทึกการตรวจค้นและบัญชีทรัพย์สินที่ได้จากการตรวจค้น รวมทั้งจัดทำบันทึกแสดงเหตุผลที่ทำให้สามารถเข้าค้นได้เป็นหนังสือให้ไว้แก่ผู้ครอบครองสถานที่ที่ถูกตรวจค้น แต่ถ้าไม่มีผู้ครอบครองอยู่ ณ ที่นั้น ให้ส่งมอบหนังสือดังกล่าวแก่บุคคลเช่นว่านั้นในทันทีที่กระทำได้ และรับรายงานเหตุผลและผลการตรวจค้นเป็นหนังสือต่อผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไป

^๒ มาตรา ๙๘ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชกำหนดนี้ ให้นายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดังต่อไปนี้

๑) ๑

๑) ๑

(๒) เข้าไปในสถานที่ประกอบธุรกิจการนำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศในระหว่างเวลาทำการเพื่อตรวจสอบให้การเป็นไปตามพระราชกำหนด

(๓) เข้าไปในสถานประกอบการซึ่งรับคนต่างด้าวเข้าทำงานในระหว่างเวลาทำการเพื่อตรวจสอบให้การเป็นไปตามพระราชกำหนดนี้

(๔) ค้นในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการนำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศหรือมีคนต่างด้าวทำงานโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือค้นเพื่อหาและช่วยเหลือคนต่างด้าวซึ่งตกเป็นผู้เสียหายจากการกระทำที่ฝ่าฝืนพระราชกำหนดนี้

การค้นตาม (๔) ต้องมีหมายค้น เว้นแต่มีเหตุอันควรเชื่อว่าจะหากเนิ่นช้ากว่าจะเอาหมายค้นมาได้คนต่างด้าวนั้น อาจถูกประทุษร้าย โยกย้าย หรือซ่อนเร้น หรือพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องอาจถูกโยกย้าย ซ่อนเร้น ทำให้เปลี่ยนสภาพไปจากเดิม หรือถูกทำลายไปเสียก่อน ให้ดำเนินงานค้นได้โดยไม่ต้องมีหมายค้น แต่ต้องปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วยการค้น

๓.๓ ประเด็นที่ ๑ ผู้ถูกร้องได้กระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน กรณีเข้าไปตรวจค้นเคหสถานของผู้ร้องทั้งสอง หรือไม่

๓.๓.๑ จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องเข้าไปภายในโรงงานตากไส้เดือนซึ่งเป็นสถานที่ในความครอบครองดูแลของผู้ร้องที่ ๑ โดยไม่มีหมายค้นของศาล โดยผู้ถูกร้องชี้แจงว่า ผู้ร้องที่ ๑ เป็นผู้นำผู้ถูกร้องไปยังสถานที่ตากไส้เดือนด้านหลังห้องพักแรงงานต่างด้าว และไปตรวจสอบสถานที่ที่รัดไส้เดือนในพื้นที่อำเภอสุวรรณภูมิและโกดังเก็บไส้เดือนแห่งในพื้นที่อำเภอเกษตรวิสัย ด้วยความเต็มใจ ไม่ได้เกิดจากการบังคับ ชูเชื้อ หรือกระทำความชอบของผู้ถูกร้อง โดยมีภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหวเหตุการณ์ที่ผู้ถูกร้องได้พูดคุยและสอบถามผู้ร้องที่ ๑ เกี่ยวกับการซื้อขาย การจ้างแรงงาน และการประกอบธุรกิจไส้เดือนตากแห้ง ซึ่งผู้ถูกร้องบันทึกไว้ประกอบการดำเนินคดี

๓.๓.๒ พิจารณาแล้วเห็นว่า

๑) หากผู้ถูกร้องจะตรวจค้นโกดังของผู้ร้องทั้งสองโดยไม่มีหมายค้นหรือคำสั่งของศาล การตรวจค้นนั้นจะต้องมีเหตุก่อนด้วยว่าเป็นกรณีตามข้อยกเว้นที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๒ กำหนดไว้ โดยจะอาศัยเพียงการยินยอมของผู้ร้องทั้งสองในการตรวจค้นมิได้ แต่การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ถูกร้องในการตรวจค้นโกดังกับสถานที่ซึ่งอยู่ในความครอบครองของผู้ร้องทั้งสองในกรณีนี้ เกิดจากมีผู้เสียหายร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนในคดีฉ้อโกงหรือยกยอกทรัพย์เมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๖ ซึ่งผู้ถูกร้องชี้แจงว่าได้สืบสวนจนสามารถระบุตัวผู้ต้องหาได้แล้วก็คือผู้ร้องทั้งสอง ประกอบกับเหตุที่ตรวจค้นเคหสถานของผู้ร้องทั้งสองเมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๖ มาจากการตรวจพบแรงงานต่างด้าวในพื้นที่และทราบต่อมาว่าผู้ร้องที่ ๑ เกี่ยวข้องในฐานะนายจ้างของแรงงานดังกล่าว จึงได้พาผู้ร้องที่ ๑ ไปตรวจค้นโกดังเก็บไส้เดือนตากแห้งในเวลาต่อมา

๒) จากข้อเท็จจริงดังกล่าวเห็นว่า ความผิดเกี่ยวกับแรงงานต่างด้าวและความผิดเกี่ยวกับทรัพย์เป็นคนละคดีกัน จึงต้องแยกส่วนกันพิจารณาดำเนินการไปตามข้อเท็จจริงแห่งคดี ผู้ถูกร้องมีอาจอ้างเหตุในการตรวจพบแรงงานต่างด้าวเพื่อนำไปสู่การตรวจค้นโกดังของผู้ร้องทั้งสองโดยไม่มีหมายค้นของศาลได้ แต่ผู้ถูกร้องต้องใช้วิธีการสืบสวนข้อเท็จจริงโดยมีหนังสือเชิญหรือหมายเรียกให้ผู้ร้องทั้งสองมาให้ถ้อยคำเพื่อให้ได้มาซึ่งพยานหลักฐานที่เพียงพอและแน่ชัดว่าผู้ร้องทั้งสองมีการกระทำที่ครบองค์ประกอบความผิดอาญาฐานฉ้อโกงหรือยกยอกทรัพย์ตามที่รับคำร้องทุกข์ไว้ แล้วร้องขอต่อศาลเพื่อออกหมายค้น ดังนั้น การที่ผู้ถูกร้องตรวจค้นโกดังและบริเวณโดยรอบซึ่งเป็นสถานที่ ที่อยู่ในความครอบครองดูแลของผู้ร้องทั้งสองโดยไม่มีหมายค้นของศาล และไม่เข้ากรณียกเว้นที่ให้ตรวจค้นโดยไม่มีหมายของศาลได้ตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากำหนดไว้ จึงเป็นการกระทำที่กระทบต่อเสรีภาพในเคหสถานของผู้ร้องทั้งสองเกินสมควรแก่เหตุ ไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ในชั้นนี้จึงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนจากการตรวจค้นเคหสถานของผู้ร้องทั้งสอง

๓.๔ ประเด็นที่ ๒ ผู้ถูกร้องได้กระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน กรณีพาแรงงานต่างด้าวไปยังสถานีดำรงภูธรสุวรรณภูมิโดยไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้นุทนาการ พ.ศ. ๒๕๖๕ หรือไม่

๓.๔.๑ พระราชบัญญัติดังกล่าววางหลักไว้ว่า ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ใช้อำนาจในการควบคุมตัวบุคคลต้องบันทึกภาพและเสียงอย่างต่อเนื่องในขณะที่ควบคุมตัวจนกระทั่งมีการปล่อยตัวผู้ถูกควบคุมตัว เว้นแต่มีเหตุสุดวิสัย ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบแจ้งพนักงานอัยการและฝ่ายปกครองโดยทันที ซึ่งการควบคุมตัวนั้นหมายความรวมถึงการกระทำด้วยประการอื่นใดในทำนองเดียวกันกับการจับ คุมตัว ชัง กักตัว กักขัง อันเป็นการจำกัดเสรีภาพในร่างกายของบุคคลด้วย”

๓.๔.๒ จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า การที่ผู้ถูกร้องนำแรงงานต่างด้าว นั่งท้ายรถยนต์กระบะเพื่อไปยังสถานีดำรงภูธรสุวรรณภูมิ สืบเนื่องจากผู้ถูกร้องตรวจสอบพบว่าแรงงานต่างด้าวไม่มีเอกสารหลักฐานยืนยันตัวตนและเอกสารใบอนุญาตทำงานมาแสดงต่อผู้ถูกร้อง การพาตัวแรงงานต่างด้าวดังกล่าวไปยังที่ทำการของเจ้าหน้าที่ตำรวจ จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยใช้อำนาจควบคุมตัวแรงงานต่างด้าว ตามมาตรา ๑๐๐ วรรคสาม แห่งพระราชกำหนดการบริหารจัดการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐^๓ และถือเป็นการควบคุมตัวตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานฯ แล้ว ผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่ต้องบันทึกภาพและเสียงในขณะที่ควบคุมตัวแรงงานต่างด้าวจนถึงการปล่อยตัว พร้อมกับแจ้งพนักงานอัยการและนายอำเภอในท้องที่ที่มีการควบคุมตัวแรงงานต่างด้าวโดยทันที ตามมาตรา ๒๒^๔ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน การที่ผู้ถูกร้องอ้างว่าแรงงานต่างด้าวเป็นเพียงพยานซึ่งต้องได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายแรงงานและกฎหมายว่าด้วยการทำงาน /ของคน ...

^๓ มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“ควบคุมตัว” หมายความว่า การจับ คุมตัว ชัง กักตัว กักขัง หรือกระทำด้วยประการอื่นใดในทำนองเดียวกันอันเป็นการจำกัดเสรีภาพในร่างกายของบุคคล

^๔ มาตรา ๑๐๐ วรรคสาม ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่พบคนต่างด้าวผู้ใดทำงานโดยไม่ได้รับใบอนุญาตทำงานหรือทำงานนอกเหนือจากที่มีสิทธิจะทำได้อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชกำหนดนี้ และพนักงานเจ้าหน้าที่สั่งให้คนต่างด้าวไปรายงานตัวยังสถานีดำรงภูธรพร้อมกับพนักงานเจ้าหน้าที่ แต่คนต่างด้าวผู้นั้นไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหรือจะหลบหนี ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจจับคนต่างด้าวผู้นั้นโดยไม่ต้องมีหมายจับ และให้นำตัวผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนโดยทันที

^๕ มาตรา ๒๒ ในการควบคุมตัว เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบต้องบันทึกภาพและเสียงอย่างต่อเนื่องในขณะที่จับและควบคุมจนกระทั่งส่งตัวให้พนักงานสอบสวนหรือปล่อยตัวบุคคลดังกล่าวไป เว้นแต่มีเหตุสุดวิสัยที่ไม่สามารถกระทำได้อีกให้บันทึกเหตุนั้นเป็นหลักฐานไว้ในบันทึกการควบคุมตัว

การควบคุมตัวตามวรรคหนึ่ง ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบแจ้งพนักงานอัยการและนายอำเภอในท้องที่ที่มีการควบคุมตัวโดยทันที สำหรับในกรุงเทพมหานครให้แจ้งพนักงานอัยการและผู้อำนวยการสำนักงานและนิติการกรมการปกครอง หากผู้รับแจ้งเห็นว่ามิเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการทรมาน การกระทำที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือการกระทำให้นุทนาการ พ.ศ. ๒๕๖๕ ให้ผู้รับแจ้งดำเนินการตามมาตรา ๒๖ ต่อไป

ของคนต่างด้าว โดยที่ไม่ใช่ผู้ต้องหาหรือผู้ถูกควบคุมตัว จึงไม่ต้องบันทึกภาพและเสียงขณะควบคุมตัว เห็นว่าเป็นข้อกล่าวอ้างที่ไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย และไม่เป็นเหตุยกเว้นที่จะทำให้ผู้ถูกร้องไม่ต้องบันทึกภาพและเสียงในขณะที่ควบคุมตัวอย่างต่อเนื่องจนกว่าจะปล่อยตัวผู้ถูกควบคุมตัวไป การไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานฯ ในกรณีตามคำร้องนี้ จึงมีผลกระทบต่อหลักประกันความปลอดภัยในสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายของผู้ถูกควบคุมตัว ในชั้นนี้ จึงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน กรณีพาแรงงานต่างด้าวไปยังสถานีดำรงภูธรสุวรรณภูมิโดยไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. ๒๕๖๕

๓.๔.๓ นอกจากนี้ กรณีที่ผู้ถูกร้องพาผู้ร้องที่ ๑ ไปตรวจสอบที่โกดังของผู้ร้องทั้งสอง โดยผู้ร้องที่ ๑ อยู่ในภาวะจำยอมและไม่อาจขัดขืนได้ แม้จะไม่ได้แจ้งข้อกล่าวหาและไม่มีการจับกุม แต่การที่ผู้ถูกร้องซึ่งมีถึง ๑๑ คน ให้ผู้ร้องที่ ๑ ขึ้นรถยนต์กระบะสี่ประตูของผู้ถูกร้องเพื่อไปตรวจสอบสถานที่นั้น พฤติการณ์ของผู้ถูกร้องดังกล่าวถือเป็นการควบคุมตัวผู้ร้องที่ ๑ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานฯ เช่นเดียวกันกับกรณีของแรงงานต่างด้าวข้างต้น ผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่ต้องบันทึกภาพและเสียงอย่างต่อเนื่องในขณะที่ควบคุมตัวจนกระทั่งมีการปล่อยตัวหรือส่งตัวให้พนักงานสอบสวน และต้องแจ้งให้พนักงานอัยการและฝ่ายปกครองในท้องที่ที่มีการควบคุมตัวทราบโดยทันทีด้วยการที่ผู้ถูกร้องอ้างว่าไม่ได้ควบคุมตัวผู้ร้องที่ ๑ แต่ผู้ร้องที่ ๑ นำพาผู้ถูกร้องไปตรวจสอบสถานที่ต่าง ๆ ด้วยความสมัครใจโดยนั่งไปในรถยนต์กระบะของผู้ถูกร้องเพราะผู้ร้องที่ ๑ ไม่มีรถยนต์ส่วนตัวนั้น เห็นว่าเป็นการกล่าวอ้างของผู้ถูกร้องฝ่ายเดียวและไม่สอดคล้องกับคำให้การของผู้ร้องที่ ๑ แม้จะมีพยานหลักฐานเป็นคลิปวิดีโอที่ผู้ถูกร้องเสนอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่และสำเนาบันทึกการตรวจค้นและอายัด ลงวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๖ ที่ปรากฏลายมือชื่อของผู้ร้องทั้งสองว่าสมัครใจพาผู้ถูกร้องไปตรวจสอบยังสถานที่ต่าง ๆ แต่ก็ไม่อาจอ้างพยานหลักฐานดังกล่าวเพื่อยกเว้นหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานฯ ได้ ดังนั้น กรณีตามคำร้องนี้ จึงมีผลกระทบต่อหลักประกันความปลอดภัยในสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายของผู้ถูกควบคุมตัว ในชั้นนี้ จึงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน กรณีพาผู้ร้องที่ ๑ ไปตรวจสอบสถานที่โดยไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. ๒๕๖๕ เช่นเดียวกัน

๓.๕ ประเด็นที่ ๓ ผู้ถูกร้องได้กระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน ในกรณีไม่แจ้งข้อกล่าวหา ช่มชู้ และบังคับว่าจะใช้กำลังทำร้ายร่างกายผู้ร้องทั้งสองหรือไม่

๓.๕.๑ จากการพิจารณาพยานหลักฐานปรากฏว่า ผู้ถูกร้องได้เชิญตัวผู้ร้องที่ ๑ มาสอบถามข้อเท็จจริงซึ่งสืบเนื่องมาจากการที่แรงงานต่างด้าวแจ้งว่าผู้ร้องที่ ๑ เป็นนายจ้าง และเป็นการ

พุดคุยถึงเรื่องการซื้อขาย การประกอบธุรกิจไส้เดือนตากแห้งและการจ้างแรงงานต่างด้าว เพื่อประกอบการสืบสวนข้อเท็จจริงในคดีที่มีการแจ้งความร้องทุกข์ไว้ นอกจากนี้ยังปรากฏพยานหลักฐานจากภาพถ่ายเมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๖ ซึ่งผู้ถูกร้องได้นัดหมายผู้ร้องทั้งสองกับผู้เสียหาย เพื่อให้ไปตกลงไกล่เกลี่ยกันที่ห้องงานสืบสวน สถานีตำรวจภูธรสุวรรณภูมิ ซึ่งทั้งสองฝ่ายไม่สามารถตกลงไกล่เกลี่ยกันได้ พนักงานสอบสวนจึงรับไว้เป็นคดีอาญา ██████████ ในข้อหาร่วมกันฉ้อโกง หรือร่วมกันยักยอกทรัพย์

๓.๕.๒ จากข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้น ไม่ปรากฏพยานหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่าผู้ถูกร้องกระทำการตามที่ผู้ร้องทั้งสองกล่าวอ้าง ในชั้นนี้ จึงยังไม่อาจรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องได้กระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนด้วยการไม่แจ้งข้อกล่าวหา ช่มชู้ และบังคับว่าจะใช้กำลังทำร้ายร่างกายผู้ร้องทั้งสอง

๓.๖ ประเด็นที่ ๔ ผู้ถูกร้องได้กระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน ในกรณียึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ร้องทั้งสองและบุคคลที่เกี่ยวข้อง หรือไม่

๓.๖.๑ จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงปรากฏว่า ในการตรวจสอบภายในโกดังผู้ถูกร้องพบว่ามีกระสอบบรรจุไส้เดือนแห้ง จึงเชื่อว่าเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดข้อหาร่วมกันฉ้อโกงที่ผู้เสียหายร้องทุกข์ไว้ จึงจำเป็นต้องอายัดเพื่อตรวจสอบและแจ้งให้ผู้ร้องที่ ๑ ทราบถึงความจำเป็นดังกล่าวแล้ว โดยทำบันทึกการตรวจยึดไว้เป็นหลักฐาน นอกจากนี้ยังได้ยึดสมุดบัญชีเงินฝากของผู้ร้องที่ ๑ และของบิดามารดาของผู้ร้องที่ ๑ รวม ๖ เล่ม โทรศัพท์มือถือพร้อมซิมการ์ด ๒ เครื่อง ตัวเครื่องบิน ๑ ใบ และหนังสือเดินทางของผู้ร้องที่ ๒ โดยผู้ร้องที่ ๑ ลงลายมือชื่อในเอกสารให้ความยินยอมและลงบันทึกประจำวันไว้เป็นหลักฐานเพื่อใช้ประกอบการดำเนินคดี ทั้งนี้ ผู้ถูกร้องได้ยึดทรัพย์สินดังกล่าวไว้ตรวจสอบเป็นเวลา ๒ วัน ก่อนจะคืนทรัพย์สินเกือบทั้งหมดให้แก่ผู้ร้องทั้งสองและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ยกเว้นไส้เดือนตากแห้ง ซึ่งผู้ถูกร้องได้คืนให้ผู้ร้องทั้งสองตามคำสั่งของศาลจังหวัดร้อยเอ็ดในภายหลัง

๓.๖.๒ ข้อเท็จจริงดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การกระทำของผู้ถูกร้องเป็นการจำกัดสิทธิในทรัพย์สินของผู้ร้องที่ ๑ และบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยอาศัยเหตุตามกฎหมายและเป็นไปตามความจำเป็นในช่วงระยะเวลาหนึ่งโดยที่ไม่ปรากฏว่าทรัพย์สินดังกล่าวได้รับความเสียหาย ในชั้นนี้ จึงยังไม่อาจรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องกระทำหรือละเลยการกระทำในกรณียึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ร้องทั้งสอง

๔. มติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

อาศัยเหตุผลดังกล่าว คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๑๕/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๘ จึงมีมติดังนี้

๔.๑ กรณีที่ผู้ถูกร้องตรวจค้นเคหสถานของผู้ร้องทั้งสองเป็นการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๔.๒ กรณีที่ผู้ถูกร้องไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. ๒๕๖๕ ในการควบคุมตัวแรงงานต่างด้าวและผู้ร้องที่ ๑ เป็นการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๔.๓ กรณีที่ผู้ถูกร้องไม่แจ้งข้อกล่าวหา ช่มชู้ และบังคับว่าจะใช้กำลังทำร้ายร่างกายผู้ร้องทั้งสอง ยังไม่อาจรับฟังได้ว่าเป็นการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๔.๔ กรณีที่ผู้ถูกร้องยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ร้องทั้งสอง ยังไม่อาจรับฟังได้ว่าเป็นการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๔.๕ ให้เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อคณะกรรมการพิจารณาเรื่องร้องเรียนตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และสถานีตำรวจภูธรสุวรรณภูมิ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๑) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๑) ประกอบมาตรา ๓๖ ดังนี้

๔.๕.๑ ให้คณะกรรมการพิจารณาเรื่องร้องเรียนตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และสถานีตำรวจภูธรสุวรรณภูมิ ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานีตำรวจภูธรสุวรรณภูมิ ที่กระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนจากการตรวจค้นเคหสถานของผู้ร้องทั้งสองและการไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. ๒๕๖๕ ในการควบคุมตัวบุคคล โดยใช้รายงานฉบับนี้เป็นข้อมูลประกอบ

๔.๕.๒ ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติสั่งการเน้นย้ำเจ้าหน้าที่ตำรวจให้ปฏิบัติหน้าที่โดยคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่ได้รับการรับรองและคุ้มครองไว้ และกำหนดมาตรการหรือแนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกันมิให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนในลักษณะนี้อีก

ทั้งนี้ ให้ดำเนินการภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับรายงานฉบับนี้

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางสาวพรประไพ กาญจนรินทร์

นางปรีดา คงแป้น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาติ เศรษฐมาลินี

นางสาวศยามล ไกยูรวงศ์

นางสาวปิติกาญจน์ สิทธิเดช

นายวสันต์ ภัยหลิกสี

นางสาวสุภัทรา นาคะผิว

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ